

Co dělat když odcházejí hrdinové...

V krátké době za sebou zemřeli dva lidé, kteří pro mě představovali určitý vzor poctivých chlapů, či hrdinů. Jedním byl Neil Armstrong, americký astronaut, první muž na Měsíci. Muž, který při cestě do neznáma riskoval vše myslitelné i nemyslitelné jen proto, aby nás jako lidstvo posunul o krůček vpřed. V jeho misi se naplňovala moje klukovská představa o velkém dobrodružství a výjimečné odvaze. Neil Armstrong zůstal i po svém mimořádném výkonu docela obyčejným mužem a nepodlehl, na rozdíl od jiných, vábení pomíjivé slávy. Tím druhým byl Radek Brzobohatý, český herec, ročník mého táty. Muž, který se mi do paměti vryl svými filmovými rolemi charakterních bojovníků v době beznaděje: sedláka Františka ze *Všech dobrých rodáků*, či nadporučíka Opálky z *Atentátu*. A také svým obyčejným, radostným a poctivým chlapstvím. Měl jsem ho rád nejenom jako herce, ale i jako člověka, který v rozhlasových pořadech a při různých setkáních gentlemanky vytvářel prostor k vyniknutí svých společníků. V jeho herectví se naplňovala moje klukovská představa o spravedlivých bojovnících, kteří vytrvají až do konce, navzdory všem nepřátelům a nepříznivým okolnostem.

Oba dva muži, ač jistě nebyli bez chyb a patrně by sami sebe zařadili mezi úplně obyčejné muže, měli v sobě určitou noblesu, která často chybí mnohým rodilým aristokratům.

Při těchto dvou odchodech jsem si vzpomněl na podobnou situaci, která nastala kdysi dávno v Izraeli. I tehdy, v určitém časovém rozestupu, odcházeli dva muži, kteří svým působením dost podstatně ovlivňovali chod království. Dokonce reakce jejich nejbližších si byly podobné:

Eliša to viděl a vykřikl: „Můj otče! Můj otče! Vozataji Izraele!“ A pak už ho neviděl. I uchopil své roucho a roztrhl je na dva kusy. (2 Královská 2:12)

Eliša těžce onemocněl a umíral. Tehdy k němu sestoupil izraelský král Joáš, rozplakal se nad ním a zvolal: „Můj otče, můj otče! Vozataji Izraele!“ (2 Královská 13:14)

To, co se však v obou událostech viditelně lišilo, byl způsob, jak se s nastalou situací vyrovnali jejich následovníci. Prorok Eliša, nástupce Eliášův, vzal odchod svého učitele jako výzvu k pokračování. Do prorockého zápasu vstoupil s ještě větší razancí, než jeho předchůdce. Nebál se uplatňovat vliv autority, snažil se povzbuzovat k poctivosti a hrdinství. Stal se novým bojovníkem spravedlnosti v době beznaděje.

Na rozdíl od Eliši izraelský král Joáš po odchodu „svého proroka“ spíše znejistěl. Dá se říci, že dovládl celkem obstojně. Nicméně se v závěru své vlády pustil do křížku s bratrským Judským královstvím, což bylo v daném vývoji pochopitelné. Také ale dobyl a vydrancoval bratrské hlavní město Jeruzalém, což už pochopitelné a správné patrně nebylo. A tak pro některé přinesl dobré věci a pro jiné spíše hodně hlubokou beznaděj. Dnes to lze asi jen těžko spravedlivě posoudit.

Události dávné i současné mě vedly k jedné podstatné otázce: *Co dělat, jak se zachovat, když odcházejí hrdinové, kteří v jistém smyslu utvářeli hodnoty mé generace?*

Možná navázat tam, kde oni skončili. Vzít jejich odvahu a poctivost jako výzvu pro sebe a přenést ji do další, právě přicházející generace. Za pokus to určitě stojí...

Petr Plaňanský